P9_TA(2022)0355

Pristup EU-a upravljanju svemirskim prometom – doprinos EU-a rješavanju globalnog izazova

Rezolucija Europskog parlamenta od 6. listopada 2022. o Pristupu EU-a upravljanju svemirskim prometom – EU-ov doprinos globalnom pitanju (2022/2641(RSP))

(2023/C 132/14)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 15. veljače 2022. naslovljenu „Pristup EU-a upravljanju svemirskim prometom – EU-ov doprinos globalnom pitanju” (JOIN(2022)0004),

— uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 11. studenoga 2020. o smjernicama za europski doprinos utvrđivanju ključnih načela za globalno svemirsko gospodarstvo,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 22. veljače 2021. naslovljenu „Akcijski plan o sinergijama između civilne, obrambene i svemirske industrije” (COM(2021)0070),

— uzimajući u obzir smjernice Odbora UN-a za miroljubivo korištenje svemira za dugoročnu održivost aktivnosti u svemiru od 20. lipnja 2019.,

— uzimajući u obzir pitanje upućeno Komisiji o upravljanju svemirskim prometom (O-000035/2022 – B9-0022/2022),

— uzimajući u obzir članak 136. stavak 5. i članak 132. stavak 2. Poslovnika,

— uzimajući u obzir Prijedlog rezolucije Odbora za industriju, istraživanje i energetiku,

A. budući da je upravljanje svemirskim prometom (STM) strateški važno za Uniju te da doprinosi jamčenju sigurnog, zaštićenog i autonomnog pristupa svemiru, povratka iz njega i korištenja njime, jamčenju dugoročne održivosti svemira te promicanju i osiguravanju trajne konkurentnosti svemirske industrije EU-a;

B. budući da se posljednjih godina znatno povećao broj svemirskih operacija, satelita u orbiti i otpada; budući da je taj razvoj događaja doveo do eksponencijalnog povećanja rizika za sigurnost svemirskih operacija u orbiti i održivost svemira; budući da se time potencijalno ugrožavaju usluge koje pružaju komponente svemirskog programa Unije;

C. budući da su se pojavili novi industrijski trendovi koji su doveli do pojave komercijalnijih pristupa u pogledu upotrebe svemira, novih nejavnih aktera koji ulaze u svemirski sektor, planiranih i aktualnih lansiranja tzv. megakonstelacija u niskoj orbiti oko Zemlje i drugih komercijalnih trendova, kao što je rudarenje u svemiru;

D. budući da niz tehnologija pruža pouzdana rješenja u pogledu svemirskog prometa, rizika od zagušenja i sudara; budući da su razvijene brojne inovacije u EU-u te privatne i javne inicijative za identifikaciju i praćenje otpada; budući da su tehnike (automatiziranog) izbjegavanja sudara svemirskih letjelica, izbjegavanja svemirskog otpada, smanjenje i sanacije svemirskog otpada te uklanjanja svemirskog otpada učinkoviti alati za koje je potreban odgovarajući regulatorni i provedbeni okvir;

E. budući da svemirski program Unije uključuje komponentu svijesti o situaciji u svemiru koja sadržava potkomponentu za nadzor i praćenje u svemiru (SST) koja čini operativni stup za upravljanje svemirskim prometom;

F. budući da, za razliku od drugih (prometnih) sektora, sveobuhvatni međunarodni regulatorni okvir s detaljnim pravilima i tehničkim specifikacijama za upravljanje svemirskim prometom ne postoji u istom opsegu i ograničen je na dobrovoljne smjernice;

1. pozdravlja planirane mjere navedene u zajedničkoj komunikaciji naslovljenoj „Pristup EU-a upravljanju svemirskim prometom – Doprinos EU-a rješavanju globalnog izazova”;

2. pozdravlja nedavni razvoj događaja u svemirskom sektoru, s novim poduzećima koja ulaze na tržište te prihvaćenost usluga koje pružaju različite komponente svemirskog programa Unije na tržištu;

3. naglašava da su povećanje svemirskih operacija, broj sudionika u svemiru i dosad nezabilježeno povećanje veličine satelitskih konstelacija kvantitativni aspekti koji predstavljaju ozbiljne izazove s kojima se treba suočiti, posebno preventivnim mjerama te razvojem i uvođenjem naprednih, automatiziranih tehnika kao što je automatizirano izbjegavanje sudara; u tom pogledu ističe da su umjetna inteligencija, računalstvo visokih performansi i strojno učenje razvojne tehnologije koje su potrebne za postupke automatizacije i praćenja;

4. ističe da su za pravilno upravljanje svemirskim prometom potrebni podaci koji se temelje na kvantitativnim parametrima i mjernim alatima te da je u tu svrhu potrebno povećati broj i kvalitetu senzora, pouzdanu razmjenu podataka i napredak u pogledu otpada;

5. naglašava da razvoj svemirskog sektora zahtijeva od EU-a da zauzme strateški i ambiciozan pristup koji obuhvaća regulatorne aspekte, međunarodnu dimenziju i usluge nadzora i praćenja u svemiru;

6. naglašava potrebu za promicanjem međunarodno priznate definicije upravljanja svemirskim prometom kako bi se osiguralo zajedničko razumijevanje svih parametara i time doprinijelo sigurnosti svemirskih operacija u sve zakrčenijem svemiru;

7. smatra da bi, kako bi se zajamčile sigurne i zaštićene svemirske operacije, jasan regulatorni okvir za svemirske aktivnosti trebao služiti kao temelj za jednake uvjete za svemirske aktivnosti na razini cijelog EU-a i sveobuhvatan okvir za obvezujuće europsko zakonodavstvo o svemiru; poziva Komisiju da razvije skup pravila, standarda, tehničkih specifikacija i smjernica EU-a te da aktivno promiče ta pravila na međunarodnoj razini;

8. naglašava da se sigurnost i zaštita moraju uzeti u obzir od faze projektiranja, da se lansiranja i svemirska sredstva moraju temeljiti na integriranoj održivosti, da se trenutačne najbolje prakse i smjernice ne upotrebljavaju u dovoljnoj mjeri te da fragmentacija ne dovodi do učinkovitog pristupa velikih razmjera; naglašava da bi te izmjene trebalo pažljivo i jasno uobličiti kako bi se podržalo brzo uvođenje na međunarodnoj razini i spriječilo prekomjerno administrativno opterećenje industrije svemirskog sektora;

9. poziva Komisiju da uzme u obzir i civilne i obrambene/sigurnosne potrebe, da ocijeni učinak razvoja upravljanja svemirskim prometom na europske javne i privatne dionike te da se savjetuje sa zainteresiranim dionicima izvan EU-a;

10. poziva Komisiju da se obrati trećim zemljama i međunarodnim organizacijama, ne dovodeći pritom u pitanje autonomiju Unije;

11. poziva Komisiju da poboljša usluge za nadzor i praćenje u svemiru Unije u pogledu prikupljenih podataka, analiza ponovnog ulaska i fragmentacije te da dodatno razvije bazu podataka EU-a za nadzor i praćenje u svemiru, uključujući otkrivena, katalogizirana i predviđena kretanja svemirskih objekata;

12. naglašava potrebu za podupiranjem razvoja poboljšanih kapaciteta nadzora i praćenja u svemiru i poticanjem istraživanja i inovacija u području upravljanja svemirskim prometom;

13. ističe da je svemirski otpad gorući problem i da je potrebno poduzeti mjere u vezi svemirskog otpada; stoga poziva Komisiju da dodatno ulaže u istraživanje i uvođenje tehnologija za smanjenje otpada i to iskorištavanjem svih mogućnosti za financiranje aktivnosti istraživanja i inovacija sredstvima EU-a u okviru programa Obzor Europa, misije za istraživanje svemira Cassini-Huygens, pilot-projekata, uključujući sinergiju između različitih programa EU-a i nacionalnih fondova te njihovo kombiniranje te, u mjeri u kojoj je to moguće, sredstva Europske svemirske agencije;

14. poziva Komisiju da uloži sve političke i diplomatske napore, uključujući suradnju s UN-om, kako bi se razvio sveobuhvatan međunarodni pristup za primjenu zajedničkih standarda i pravila te provedbu konkretnih rješenja za upravljanje svemirskim prometom na globalnoj razini;

15. potiče Komisiju da olakša sudjelovanje EU-a u Sporazumu UN-a o spašavanju ([1]), Konvenciji o odgovornosti ([2]) i Konvenciji o registraciji UN-a ([3]);

16. poziva Komisiju da do 2024. predloži zakonodavstvo o upravljanju svemirskim prometom, među ostalim o upravljanju sustavom i odgovornostima predložene Agencije EU-a za svemirski program te da, na temelju preispitivanja višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027. i trenutačnog svemirskog programa Unije u sredini programskog razdoblja, integrira upravljanje svemirskim prometom u sljedeći svemirski program;

17. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Komisiji, potpredsjedniku komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Vijeću te vladama i parlamentima država članica.

([1]) Sporazum o spašavanju astronauta, vraćanju astronauta i vraćanju objekata lansiranih u svemir iz 1967.
([2]) Konvencija o međunarodnoj odgovornosti za štetu uzrokovanu svemirskim objektima iz 1971.
([3]) Konvencija o registraciji objekata lansiranih u svemir iz 1974.